

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

27 травня 2022 року

Справа №200/16751/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами адміністративну справу за позовом Поліщука Володимира Юрійовича до Військової частини А3546 про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії,

встановив:

25 листопада 2021 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Поліщука Володимира Юрійовича (далі – позивач) до Військової частини А3546 (далі – відповідач), надісланий на адресу суду 23 листопада 2021 року, в якому позивач просив:

- визнати протиправною бездіяльність Військової частини А3546, що полягає у не проведенні нарахування та виплати Поліщуку В.Ю. індексації грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із врахуванням базового місяця для нарахування індексації – січень 2008 року;

- зобов'язати Військову частину А3546 нарахувати та виплатити Поліщуку В.Ю. індексацію грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із врахуванням базового місяця для нарахування індексації – січень 2008 року, із одночасним відрахуванням 1,5% військового збору та з одночасною компенсацією сум податку з доходів фізичних осіб відповідно до п. 2 Порядку виплати щомісячного грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 січня 2004 року № 44.

Заяви, клопотання учасників справи. Процесуальні дії у справі.

03 грудня 2021 року суд постановив ухвалу про залишення позовної заяви без руху.

Недоліки позовної заяви позивач усунув у строк та у спосіб, що визначені судом.

24 грудня 2021 року суд постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження у справі; вирішив розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами (у письмовому провадженні); встановив строк для подання заяв по суті справи; витребував у відповідача

*306*5265707*1*2*

докази.

Про прийняття позовної заяви та відкриття провадження у справі сторони повідомлені в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС).

З клопотанням про розгляд справи в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін учасники справи до суду не зверталися, а тому на підставі ч. 5 ст. 260 КАС справа розглянута в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами.

Відповідно до ч. 8 ст. 262 КАС при розгляді справи за правилами спрощеного позовного провадження суд досліджує докази і письмові пояснення, викладені у заявах по суті справи.

Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача.

В обґрунтування заявлених вимог позивач зазначив, що в період з 22 лютого 2016 року по 06 травня 2021 року він проходив військову службу у Військовій частині А3546.

Під час проходження військової служби в період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року індексація його грошового забезпечення із застосуванням базового місяця – січень 2008 року не проводилась, що призвело до порушення його прав.

Вважаючи бездіяльність відповідача, яка полягала у не нарахуванні та невиплаті індексації грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року із застосуванням базового місяця – січень 2008 року, протиправною, позивач звернувся до суду з цим позовом.

Відповідач позов не визнав, надав відзив на позовну заяву.

Доводив, що у спірних правовідносинах діяв в межах повноважень, в порядку та способом, що визначені законодавством.

З приводу проведення індексації грошового забезпечення Поліщука В.Ю. відповідач зазначив таке.

До грудня 2015 року грошове забезпечення позивача становило 2 629,40 грн, в тому числі оклад за військовим званням 30,00 грн, посадовий оклад 565,00 грн, надбавка за вислугу років (5%) 29,75 грн, надбавка за виконання особливо важливих завдань (50%) 312,38 грн, премія (125%) 706,25 грн, щомісячна додаткова грошова винагорода (60%) 986,03 грн.

09 грудня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» (далі – Постанова КМУ № 1013).

П. 3 Постанови КМУ № 1013 міністрам, керівникам інших центральних органів виконавчої влади, головам обласних, Київської міської державних адміністрацій та інших державних органів у межах передбачених коштів державного бюджету, місцевих бюджетів та власних коштів доручено вжити заходів для підвищення з 1 грудня 2015 р. розмірів посадових окладів (тарифних ставок, ставок заробітної плати), перегляду розмірів надбавок, доплат, премій, спрямувавши на зазначені цілі всі виплати, пов'язані з сумою індексації, яка склалась у грудні 2015 р., з тим, щоб розмір підвищення всіх складових заробітної плати у сумарному виразі для кожного працівника у грудні 2015 р. перевищив суму індексації, яку йому повинні були виплатити у грудні 2015 року.

Рішенням Міністра оборони України, доведеним телеграмою від 31 грудня 2015 року № 248/3/1/1150, в грудні 2015 року військовослужбовцям Збройних Сил України здійснено суттєве підвищення рівня доходів за рахунок збільшення розміру щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, зокрема премії (у відсотковому та абсолютному значенні) та щомісячної додаткової винагороди (в абсолютному значенні, тому що нараховувалась в тому числі в від розміру премії) для виплати грошового забезпечення військовослужбовцям в січні 2016 року за грудень 2015 року (до цього впродовж 2015 року військовослужбовці військової служби за контрактом, в тому числі позивач, отримували премію в розмірі 125%).

Виходячи з норм, визначених у рішенні Міністра оборони України від 31 грудня 2015

року № 248/3/1/1150, щомісячне грошове забезпечення (дохід) позивача за реально займаною ним посадою у Військовій частині А3546 за грудень 2015 року складало б 7 194,60 грн, в тому числі оклад за військовим званням 30,00 грн, посадовий оклад 565,00 грн, надбавка за вислугу років (5%) 29,75 грн, надбавка за виконання особливо важливих завдань (50%) 312,38 грн, премія (630%) 3 559,50 грн, щомісячна додаткова грошова винагорода (60%) 2 697,98 грн.

27 січня 2016 року відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2007 року № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (зі змінами), протокольного рішення Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 року № 3 та з метою врегулювання окремих питань виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України в 2016 році Міністерство оборони України видало наказ № 44 «Про особливості виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України в 2016 році», якою врегульовані питання виплати грошового забезпечення військовослужбовців на 2016 рік.

Згідно з рішенням Міністра оборони України від 15 лютого 2017 року № 1223/з/12 виплата грошового забезпечення військовослужбовцям у 2017 році здійснювалась на рівні 2017 року.

Відповідно до рішення Міністра оборони України від 29 січня 2018 року № 248/3/9/172 розмір грошового забезпечення у 2018 році залишився на тому ж рівні (до 01 березня 2018 року – набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» - чергового підвищення грошового забезпечення).

Відповідач зазначав, що виходячи з вказаних норм, щомісячне грошове забезпечення (дохід) позивача за реально займаною ним посадою у Військовій частині А3546 за січень 2016 року складало б 7 194,60 грн, в тому числі оклад за військовим званням 30,00 грн, посадовий оклад 565,00 грн, надбавка за вислугу років (5%) 29,57 грн, надбавка за виконання особливо важливих завдань (50%) 312,38 грн, премія (630%) 3 559,50 грн, щомісячна додаткова грошова винагорода (60%) 2 697,98 грн.

Покликаючись на п. 3 Постанови КМУ № 1013, відповідач стверджував, що для проведення подальшої індексації заробітної плати обчислення індексу споживчих цін починається з січня 2016 року відповідно до Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Відповідач доводив, що з огляду на зміст п. 3 Постанови КМУ № 1013 грудень 2015 року є місяцем підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом, у якому індекс споживчих цін приймається за 1 або 100 відсотків та обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення доходів (абз. 2 п. 5 Порядку № 1078). Як наслідок, базовим місяцем для індексації грошового забезпечення позивача в спірний період є січень 2016 року.

На цих підставах відповідач стверджував, що індексація грошового забезпечення позивача за період з листопада 2017 року по лютий 2018 року проведена відповідно до норм Закону України від 03 липня 1991 року № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон № 1282) шляхом підняття доходів випереджаючим шляхом Кабінетом Міністрів України і, відповідно, сума індексації грошового забезпечення позивача обчислена згідно з нормами Порядку № 1078. За період з лютого 2016 року по лютий 2018 року індексація становить 0,00 грн щомісячно з різницею між сумою індексації розміром підвищення доходу («фіксованою сумою індексації») 0,00 грн.

На цих підставах відповідач просив відмовити в позові.

Обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини. Докази відхилені судом, та

мотиви їх відхилення.

На виконання вимог ст. 90 КАС суд оцінив докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні; оцінив належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, виходячи з того, що жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 77 КАС кожна особа повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

За правилами абз. 1 ч. 2 ст. 77 КАС в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З'ясовуючи чи мали місце обставини, якими обґрунтовуються вимоги та заперечення, якими доказами вони підтверджуються, а також чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, суд встановив таке.

Позивач – Поліщук Володимир Юрійович, 28 серпня 1987 року народження, що встановлено на підставі паспорта громадянина України серії АВ 576341; реєстраційний номер облікової картки платника податків: 3201609015.

Позивач має право на пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни – учасників бойових дій, що підтверджено посвідченням серії УБД № 059423, видане Військовою частиною А0820 12 грудня 2016 року.

Відповідач – Військова частина А3546 (ідентифікаційний код: 24300095).

Позивач проходив військову службу за контрактом у Збройних Силах України.

Згідно з наказом командира Військової частини А 3546 від 22 лютого 2016 року № 54 (по особовому складу) солдат Поліщук В.Ю., який прибув з Військової частини А3666, призначений наказом Командування повітряних Сил Збройних Сил України від 03 лютого 2016 року № 6-РС (по особовому складу) на посаду механіка радіомаркерного пункту радіотехнічного центру вузла зв'язку та радіотехнічного забезпечення Військової частини А3546, з 22 лютого 2016 року зарахований до списків особового складу частини та на всі види забезпечення.

Згідно з наказом командира Військової частини А3546 від 06 травня 2021 року № 105 (по стройовій частині) старший сержант Поліщук В.Ю., електрик-дизелист експлуатаційного взводу, звільнений наказом командира Військової частини А3546 від 01 квітня 2021 року № 7-рс (по особовому складу) відповідно до пп. «а» (у зв'язку із закінченням строку контракту) п. 2 ч. 5 ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» в запас та з 06 травня 2021 року виключений зі списків особового складу військової частини та всіх видів забезпечення.

Отже, в період з 22 лютого 2016 року по 06 травня 2021 року Поліщук В.Ю. проходив військову службу у Військовій частині А3546, де і перебував на всіх видах забезпечення.

Спірні правовідносини виникли з приводу індексації грошового забезпечення позивача в період проходження військової служби у Військовій частині А3546 з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року.

Як свідчать довідки про розмір нарахованого та виплаченого Поліщуку В.Ю. грошового забезпечення від 10 вересня 2021 року № 77/473 та від 06 січня 2022 року № 77/5, в період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року індексація не виплачувалась.

На підставі довідок про нараховану та виплачену Поліщуку В.Ю. індексацію грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року (від 06 січня 2022 року № 77/4), суд встановив, що під час розрахунку індексації грошового забезпечення впродовж цього періоду Військова частина А3546 виходила з такого:

лютий 2016 року – прожитковий мінімум 1 378,00 грн; місяць підняття доходів для розрахунку/базовий місяць – 01 січня 2016 року, приріст індексу споживчих цін – 0; сума імовірної індексації для порівняння щодо перевищення розміру підвищення грошових

суми ймовірної індексації над сумою підвищення грошових доходів, проведених випереджаючим шляхом у грудні 2015 року для нарахування індексації – ні; нарахована індексація за період – 0,00 грн; виплачена індексація за період – 0,00 грн;

січень 2018 року – прожитковий мінімум 1 762,00 грн; місяць підняття доходів для розрахунку/базовий місяць – 01 січня 2016 року, приріст індексу споживчих цін – 24; сума ймовірної індексації для порівняння щодо перевищення розміру підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом, проведених у грудні 2015 року – 422,88 грн; перевищення суми ймовірної індексації над сумою підвищення грошових доходів, проведених випереджаючим шляхом у грудні 2015 року для нарахування індексації – ні; нарахована індексація за період – 0,00 грн; виплачена індексація за період – 0,00 грн;

лютий 2018 року – прожитковий мінімум 1 762,00 грн; місяць підняття доходів для розрахунку/базовий місяць – 01 січня 2016 року, приріст індексу споживчих цін – 24; сума ймовірної індексації для порівняння щодо перевищення розміру підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом, проведених у грудні 2015 року – 422,88 грн; перевищення суми ймовірної індексації над сумою підвищення грошових доходів, проведених випереджаючим шляхом у грудні 2015 року для нарахування індексації – ні; нарахована індексація за період – 0,00 грн; виплачена індексація за період – 0,00 грн.

Як наслідок, Військова частина А3546 дійшла висновку, що належна позивачу сума індексації за спірний період дорівнює 0,00 грн.

14 серпня 2021 року позивач звернувся до Військової частини А3546 з заявою, в якій серед іншого просив вирішити питання щодо нарахування та виплати індексації грошового забезпечення за період 2016-2021 років з врахуванням базового місяця – січень 2008 року.

У відповідь на звернення Поліщука В.Ю. листом від 10 вересня 2021 року № 77/476 Військова частина А3546 повідомила, що індексація грошового забезпечення за період з лютого 2016 року по травень 2018 року проведена відповідно до Закону № 1282 шляхом підняття доходів випереджаючим шляхом самим Урядом. Сума індексації грошового забезпечення позивача, обчислена згідно з нормами та правилами обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації грошових доходів, визначеними Порядком № 1078 та постановою КМУ № 1013 за період з лютого 2016 року по лютий 2018 року становить 0,00 грн щомісячно з різницею між сумою індексації та розміром підвищення доходу («фіксованою сумою індексації») 0,00 грн.

Будь-які інші докази щодо предмета доказування учасники справи не надали.

Норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування.

Висновки суду по суті позовних вимог.

Ч. 2 ст. 19 Конституції України установлено, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон № 2011) визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, встановлює єдину систему їх соціального та правового захисту, гарантує військовослужбовцям та членам їх сімей в економічній, соціальній, політичній сферах сприятливі умови для реалізації їх конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни та регулює відносини у цій галузі.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону № 2011 до складу грошового забезпечення входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Абз. 2 ч. 3 ст. 9 Закону № 2011 передбачає, що грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

Правові, економічні та організаційні основи підтримання купівельної спроможності

населення України в умовах зростання цін з метою дотримання встановлених Конституцією України гарантій щодо забезпечення достатнього життєвого рівня населення України визначає Закон України від 03 липня 1991 року № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон № 1282).

Згідно зі ст. 1 Закону № 1282 індексація грошових доходів населення – встановлений законами та іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг.

Індекс споживчих цін – показник, що характеризує динаміку загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання;

Поріг індексації – величина індексу споживчих цін, яка надає підстави для проведення індексації грошових доходів населення.

Об'єкти індексації грошових доходів населення визначає ст. 2 Закону № 1282, відповідно до якої індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру, в тому числі оплата праці (грошове забезпечення).

Ст. 2 Закону № 1282 передбачено, що індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Відповідно до ст. 3 Закону № 1282 індекс споживчих цін обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Підстави для проведення індексації визначає ст. 4 Закону № 1282.

Згідно з ч. 1 ст. 4 Закону № 1282 в редакції, що була чинною до 01 січня 2016 року, індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який устанавлюється в розмірі 101 відсотка.

На підставі п. 21 розділу I Закону України від 24 грудня 2015 року № 911-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який набрав чинності 01 січня 2016 року, у ч. 1 ст. 4 Закону № 1282 цифри «101» замінені цифрами «103».

Таким чином, до 01 січня 2016 року індексація грошових доходів населення проводилась в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищувала поріг індексації, який був встановлений в розмірі 101%; з 01 січня 2016 року поріг індексації встановлений в розмірі 103%.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону № 1282 обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію цього Закону (тобто з січня 2003 року).

Згідно з ч. 3 ст. 4 Закону № 1282 для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений у частині першій цієї статті.

Відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону № 1282 підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Джерела коштів на проведення індексації грошових доходів населення визначає ст. 5 Закону № 1282.

Згідно з ч. 2 ст. 5 Закону № 1282 підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з Державного бюджету України, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів Державного бюджету України.

Відповідно до ч. 5 ст. 5 Закону № 1282 проведення індексації грошових доходів населення здійснюється у межах фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на відповідний рік.

Згідно з ч. 1 ст. 6 Закону № 1282 у разі виникнення обставин, передбачених ст. 4 цього

Закону, грошові доходи населення визначаються як результат добутку розміру доходу, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, та величини індексу споживчих цін.

Ч. 2 ст. 6 Закону № 1282 передбачено, що порядок проведення індексації грошових доходів населення визначається Кабінетом Міністрів України.

Такий порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Відповідно до п. 1 Порядку № 1078 цей Порядок визначає правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення і поширюється на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і господарювання, а також на фізичних осіб, що використовують працю найманих працівників.

Згідно з п. 1-1 Порядку № 1078 підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін.

Індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який встановлюється в розмірі 101 відсотка.

11 лютого 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 77 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1078 і від 9 грудня 2015 р. № 1013» (далі – Постанова КМУ № 77).

Постановою КМУ № 77 внесені зміни до п. 1-1 Порядку № 1078, а саме в абзаці другому цього пункту цифри «101» замінені цифрами «102».

Відповідно до п. 2 Постанови КМУ № 77 вказані зміни застосовуються з 01 січня 2016 року.

Індекс споживчих цін обчислюється Держстатом і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком починаючи з березня 2003 року - місяця опублікування Закону України від 06 лютого 2003 року № 491-IV «Про індексацію грошових доходів населення».

Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений в абзаці другому цього пункту.

Відповідно до п. 2 Порядку № 1078 індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, в тому числі грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби.

Згідно з п. 4 Порядку № 1078 індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

У межах прожиткового мінімуму, встановленого для працевдатних осіб, серед іншого індексуються оплата праці (грошове забезпечення).

Частина грошових доходів, яка перевищує прожитковий мінімум, встановлений для відповідних соціальних і демографічних груп населення, індексації не підлягає.

Сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін, поділений на 100 відсотків.

П. 5 Порядок № 1078 було передбачено, що у разі підвищення розмірів мінімальної заробітної плати, пенсії, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, стипендій, а також у разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів місяць, в якому відбулося підвищення, вважається базовим при обчисленні індексу споживчих цін для індексації

грошових доходів населення. У базовому місяці значення індексу споживчих цін приймається за 1 або 100 відсотків. Індксація грошових доходів, отриманих громадянами за цей місяць, не провадиться. З наступного місяця здійснюється обчислення наростаючим підсумком індексу споживчих цін для проведення подальшої індксації.

У разі коли підвищення розмірів мінімальних соціальних гарантій, зазначених в абзаці першому цього пункту, не супроводжується зростанням грошових доходів громадян, передбачених п. 2 цього Порядку, грошові доходи індксуються на загальних підставах відповідно до п. п. 1-1 і 4 цього Порядку.

У разі коли грошовий дохід з урахуванням суми підвищення менше суми грошового доходу з урахуванням індксації до його підвищення, у базовому місяці сума загального доходу визначається з таким розрахунком, щоб сума грошового доходу з урахуванням індксації не перевищувала загального доходу до його підвищення.

Місяць, в якому відбувається підвищення грошових доходів працівників у зв'язку із розширенням зони обслуговування, збільшенням обсягу робіт, суміщенням професій (посад), виконанням обов'язків тимчасово відсутнього працівника, оплатою за роботу за сумісництвом на одному підприємстві, в установі, організації, а також за рахунок збільшення розміру премії, не вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індксації (у разі, коли не відбувається підвищення тарифної ставки (окладу)).

09 грудня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індксації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» (далі – Постанова КМУ № 1013), яка набрала чинності 15 грудня 2015 року.

На підставі п. 3 Постанови КМУ № 1013 внесені зміни до Порядку № 1078.

Зокрема, відповідно до пп. 2 п. 3 Постанови КМУ № 1013 пункт 5 Порядку № 1078 був викладений в такій редакції:

«5. У разі підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків.

Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індксації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення.

Сума індксації у місяці підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індксації, що склалась у місяці підвищення доходу.

Якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індксації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індксації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індксації і розміром підвищення доходу.

У разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індксації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

До чергового підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, до визначеної суми індксації додається сума індксації, яка складається внаслідок перевищення величини індексу споживчих цін порогу індксації, зазначеного у пункті 1-1 цього Порядку.

Приклади проведення індксації грошових доходів громадян у разі їх підвищення наведено у додатку 4 [...]».

Згідно з п. 6 Постанови КМУ № 1013 ця постанова застосовується з 01 грудня 2015

року.

Аналіз наведених вище правових норм зумовлює такі висновки:

- на підприємства, установи, організації незалежно від форм власності покладається обов'язок проводити індексацію заробітної плати у разі перевищення величини індексом споживчих цін встановленого порогу індексації;

- індексація грошового забезпечення є однією з основних державних гарантій щодо оплати праці (грошового забезпечення). Проведення індексації у зв'язку зі зростанням споживчих цін (інфляцією) є обов'язковою для всіх юридичних осіб – роботодавців, незалежно від форми власності та виду юридичної особи;

- відсутність окремого порядку індексації грошового забезпечення військовослужбовців дає підстави для нарахування індексації грошового забезпечення із застосуванням Порядку № 1078;

- сума індексації грошового забезпечення є складовою частиною грошового забезпечення і відповідно до Закону № 1282 підлягає обов'язковому нарахуванню та виплаті;

- правове регулювання виплати індексації визначає умови (якщо величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації), з настанням яких виникає право на щомісячне отримання суми індексації у структурі заробітної плати (грошового забезпечення) до настання обставин (підвищення тарифних ставок, окладів), за яких виплата розрахованої суми індексації припиняється до повторного настання обставин, які обумовлюють повторне виникнення права на отримання індексації.

Як зазначив Верховний Суд у постановках від 19 червня 2019 року (справа № 825/1987/17), від 20 листопада 2019 року (справа № 620/1892/19), від 05 лютого 2020 року (справа № 825/565/17), індексація грошового забезпечення, як складова грошового забезпечення військовослужбовців, є однією з основних державних гарантій щодо оплати їх праці, а отже підлягає обов'язковому нарахуванню і виплаті.

Крім того, слід зазначити, що Європейський суд з прав людини у рішенні від 08 листопада 2005 року у справі «Кечко проти України» (заява №63134/00) зауважив, що в межах свободи дій держави визначати, які надбавки виплачувати своїм працівникам з державного бюджету. Держава може вводити, призупиняти чи закінчити виплату таких надбавок, вносячи відповідні зміни до законодавства. Однак, якщо чинне правове положення передбачає виплату певних надбавок і дотримано всі вимоги, необхідні для цього, органи державної влади не можуть свідомо відмовляти у цих виплатах, доки відповідні положення є чинними (п. 23). Також Суд не прийняв аргумент Уряду України щодо відсутності бюджетних асигнувань, оскільки органи державної влади не можуть посилалися на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

Враховуючи положення Порядку № 1078, місяць, у якому підвищилось грошове забезпечення з урахуванням виплат, що входять до його складу (посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення), є базовим. У разі підвищення військовослужбовцю грошового забезпечення, для визначення базового місяця при проведенні індексації здійснюється порівняння суми підвищення грошового забезпечення та суми індексації, що нараховується в місяці збільшення грошового доходу. При проведенні такого порівняння береться грошове забезпечення до підвищення у розрахунку за повний відпрацьований місяць та величина приросту індексу споживчих цін, на який нараховується індексація. Якщо відбувається підвищення грошового забезпечення на суму меншу, ніж сума індексації, має бути здійснено підвищення грошового забезпечення та додано суму індексації, визначену з урахуванням суми підвищення грошового забезпечення.

При цьому реалізація особою права, що пов'язане з отриманням бюджетних коштів, яке базується на спеціальних, чинних на час виникнення спірних правовідносин, нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань.

Аналогічний правовий висновок міститься в постанові Верховного Суду від 12 грудня 2018 року у справі № 825/874/17.

Отже, позивач має право на індексацію грошового забезпечення в порядку, визначеному Законом № 1282 та Порядком № 1078.

Поліщук В.Ю. звернувся до суду з вимогами визнати протиправною бездіяльність Військової частини А3546, що полягає у не проведенні нарахування та виплати індексації грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із врахуванням базового місяця для нарахування індексації – січень 2008 року.

Перевіряючи правомірність поведінки відповідача у спірних правовідносинах на відповідність критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС, суд виходить з такого.

Вирішуючи питання щодо наявності підстав для індексації грошового забезпечення позивача за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року із застосуванням січня 2008 року як базового місяця, суд виходить з такого.

Відповідно до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2007 року № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (далі – Постанова КМУ № 1294) грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу складається з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Перелік одноразових додаткових видів грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил затверджено Додатком 25 до Постанови КМУ № 1294.

Згідно з абз. 5 п. 5 Порядку № 1078 у разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

У свою чергу, схема посадових окладів осіб офіцерського складу Збройних Сил України затверджена Постановою КМУ № 1294, яка набрала чинності з 01 січня 2008 року.

Отже, з набранням чинності Постановою КМУ № 1294 відбулись зміни розміру тарифних ставок (посадових окладів) відповідних категорій військовослужбовців.

Згідно з п. 14 Порядку № 1078 роз'яснення щодо застосування цього Порядку надає Мінсоцполітики.

Відповідно до роз'яснення Мінсоцполітики № 48/о/66-17 від 08 серпня 2017 року зміна розміру доплат, надбавок та премій не впливає на початок обчислення індексації, якщо не підвищується посадовий оклад.

У роз'ясненні Мінсоцполітики № 28/о/66-18 від 18 квітня 2018 року зазначено, що у разі зростання грошового забезпечення за рахунок інших його складових, без підвищення посадового окладу, сума індексації не зменшується на розмір підвищення грошового забезпечення.

Зі змісту роз'яснення Мінсоцполітики № 024-106 від 09 лютого 2005 року слідує, що зміна розміру премії за рахунок фінансових можливостей підприємства не є підставою вважати місяць базовим, при розрахунку індексу для проведення індексації.

У листі Мінсоцполітики від 29 грудня 2017 року № 122/0/66-17 зазначено:

«Отже, якщо посадові оклади військовослужбовців востаннє підвищувалися у січні 2008, то сума індексації, у грудні 2017 становить 4258,75 грн (1762 x 241,7 : 100). У разі, коли посадовий оклад військовослужбовцям встановлювався у лютому 2009 року, сума індексації у грудні 2017 року становить 3087,02 грн. (1762 x 175,2 : 100). Для військовослужбовців, яких було прийнято на військову службу у грудні 2015 року, лютому 2016 року обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації має здійснюватися з місяця, наступного за місяцем підвищення посадового окладу за посадою, яку займає військовослужбовець».

Таким чином, визначення базового місяця залежить тільки від зміни розміру тарифної

ставки (посадового окладу), яка вперше відбулась у січні 2008 року на підставі Постанови КМУ № 1294, яка набрала чинності 01 січня 2008 року та втратила чинність 01 березня 2018 року згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704.

Підвищення тарифних ставок (окладів) військовослужбовців за період з січня 2008 року по березень 2018 року не відбувалось, що є підставою для встановлення базового місяця для проведення індексації – січень 2008 року.

При цьому, підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Згідно з абз. абз. 4-5 п. 5 Порядку № 1078 якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу. У разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

Таким чином, Поліщук В.Ю. має право на індексацію його грошового забезпечення із застосуванням січня 2008 року як базового місяця за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року.

Викладені у відзиві на позовну заяву доводи відповідача про те, що в цей період в якості базового місяця має застосовуватися січень 2016 року суд відхиляє, оскільки, як вже було вказано судом, визначення базового місяця залежить тільки від зміни розміру тарифної ставки (посадового окладу), яка вперше відбулась у січні 2008 року на підставі Постанови КМУ № 1294. При цьому зростання грошового забезпечення (доходу) військовослужбовців внаслідок підвищення додаткових видів грошового забезпечення, зокрема щомісячної додаткової винагороди, чи премії, не впливає на визначення базового місяця.

З огляду на встановлені фактичні обставини та норми права, які регулюють спірні правовідносини, суд дійшов висновку, що допущена Військовою частиною А3546 бездіяльність, яка полягала у не нарахуванні та невиплаті Поліщуку В.Ю. індексації грошового забезпечення в період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року, підлягає визнанню протиправною.

Належним та ефективним способом відновлення порушеного права позивача є покладання на Військову частину А3546 обов'язку нарахувати та виплатити Поліщуку В.Ю. індексацію грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року.

Застосування саме такого способу захисту порушеного права відповідає висновку Верховного Суду, наведеному в постанові від 17 вересня 2020 року у справі № 420/1207/19.

У цій справі Верховний Суд підтвердив правильність висновків суду апеляційної інстанції, що здійснення розрахунку суми індексації належить до компетенції відповідача як роботодавця. Завданням адміністративного суду є контроль за легітимністю прийняття рішення, а тому належним способом захисту прав позивача у даному випадку є зобов'язання відповідача нарахувати та виплатити індексацію грошового забезпечення за спірний період, а не стягнення визначеної суми заборгованості.

Враховуючи, що в період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно Військова частина А3546 проводила нарахування Поліщуку В.Ю. індексації грошового забезпечення, однак, реалізуючи свої повноваження щодо проведення розрахунку сум індексації, невірно визначила базовий місяць, покладання на відповідача обов'язку нарахувати та виплатити позивачу індексацію грошового забезпечення із застосуванням базового місяця – січень 2008 року не є втручанням у повноваження відповідача.

Вимоги позивача в частині покладання на відповідача обов'язку виплатити індексацію із одночасним відрахуванням 1,5% військового збору та з одночасною компенсацією сум

податку з доходів фізичних осіб відповідно до п. 2 Порядку виплати щомісячного грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 січня 2004 року № 44, задоволенню не підлягають, оскільки утримання податків, зборів та інших обов'язкових платежів з нарахованих позивачеві сум перебуває поза межами предмету спору у цій справі.

З огляду на викладене, суд дійшов до висновку, що позовні вимоги підлягають задоволенню частково.

Щодо дотримання строку звернення до суду.

Спірні правовідносини виникли у зв'язку з невиклатою позивачу індексації грошового забезпечення.

Відповідно ч. 1 ст. 122 КАС позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

Ч. 2 цієї статті передбачено, що для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Аналіз зазначених норм дає підстави зробити висновок, що шестимісячний строк звернення до суду в адміністративному судочинстві є загальним і застосовується, якщо інше не встановлено цим Кодексом або іншими законами.

Згідно з ч. 3 ст. 122 КАС для захисту прав, свобод та інтересів особи цим Кодексом та іншими законами можуть встановлюватися інші строки для звернення до адміністративного суду, які, якщо не встановлено інше, обчислюються з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Отже, КАС передбачає можливість встановлення цим Кодексом та іншими законами спеціальних строків звернення до адміністративного суду, які мають перевагу в застосуванні порівняно із загальним шестимісячним строком, визначеним у ч. 2 ст. 122 цього Кодексу.

Водночас, у зазначених положеннях КАС відсутні норми, що регулювали б порядок звернення осіб, які перебувають (перебували) на публічній службі, до адміністративного суду у справах про стягнення належної їм заробітної плати у разі порушення законодавства про оплату праці.

Умови проходження більшості видів публічної служби, зокрема й у питаннях щодо оплати праці, регулюються як спеціальним законодавством, так і загальними нормами трудового законодавства, тобто нормами законодавства про працю.

Водночас ч. 1 ст. 233 КЗпП України, яка регулює строки звернення до суду за вирішенням трудових спорів, встановлено норму про те, що працівник може звернутися з заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення - в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

Отже, право на заробітну плату не обмежується будь-яким строком щодо судового захисту і такий висновок прямо впливає з указаної норми.

Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону. Індексація грошового забезпечення військовослужбовцям здійснюється в порядку та розмірах, установлених законодавством.

П. 2 Порядку № 1078 визначено, що індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, зокрема, грошове забезпечення військовослужбовців.

Ст. 18 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05 жовтня 2000 року № 2017-III індексацію доходів населення, яка встановлюється задля підтримання достатнього життєвого рівня громадян та купівельної

спроможності їх грошових доходів в умовах зростання цін, віднесено до державних соціальних гарантій, що, згідно зі ст. 19 цього Закону, є обов'язковими для всіх підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності.

Аналіз наведених правових норм дає підстави для висновку, що індексація є складовою заробітної плати (додатковою заробітною платою) і у разі порушення законодавства про оплату праці в частині її виплати працівник має право звернутися до суду з позовом про стягнення належної йому індексації заробітної плати без обмеження будь-яким строком, як це передбачено ч. 2 ст. 233 КЗпП України. До того ж на військовослужбовців поширюється дія КЗпП України, в тому числі вказаної статті, у тих випадках, коли спеціальним законодавством не врегульовані особливості щодо строку звернення до суду з позовом про стягнення належного військовослужбовцю суми грошового забезпечення.

Таке правозастосування узгоджується з висновками Верховного Суду, викладеними в постанові від 29 вересня 2021 року у справі № 160/8332/20.

Розподіл судових витрат.

Відповідно до ч. 1 ст. 139 КАС при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

При частковому задоволенні позову судові витрати покладаються на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених позовних вимог. При цьому суд не включає до складу судових витрат, які підлягають розподілу між сторонами, витрати суб'єкта владних повноважень на правничу допомогу адвоката та сплату судового збору (ч. 3 ст. 139 КАС).

Докази здійснення сторонами судових витрат суду не надані, а тому судові витрати розподілу не підлягають.

Враховуючи викладене та керуючись ст. ст. 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

1. Адміністративний позов Поліщука Володимира Юрійовича (РНОКПП: 3201609015, місце проживання: 84303, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Центральна, буд. 7) до Військової частини А3546 (ідентифікаційний код: 24300095, місцезнаходження: 84301, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Паркова, буд. 152а) про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії – задовольнити частково.

2. Визнати протиправною бездіяльність Військової частини А3546, яка полягала у не нарахуванні та не виплаті Поліщуку Володимиру Юрійовичу індексації грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року.

3. Зобов'язати Військову частину А3546 нарахувати та виплатити Поліщуку Володимиру Юрійовичу індексацію грошового забезпечення за період з 22 лютого 2016 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року.

4. В іншій частині позовних вимог – відмовити.

5. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

6. Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

7. Повне судове рішення складено 27 травня 2022 року.

Суддя

Т.О. Кравченко

*306*5265707*1*2*